bericht

Zwolle

Raadsbrief

Datum 13 januari 2026

Onderwerp Bevindingen ganzenbeheerplan 2025
Versienummer 1

Portefeuillehouder Arjan Spaans

Samenvatting
Met deze Raadsbrief delen we de bevindingen van het vierde jaar ganzenbeheer.
Diverse nodige acties zijn uitgevoerd om de ervaren ganzenoverlast te verminderen; nestbehandeling, fysieke maatregelen en monitoring. Tellingen geven aan dat er geen extreme groei is geweest, de eerdere groeicurve vlakt ook dit jaar af. De ingezette lijn van het beheerplan wordt dan ook gecontinueerd.

Bijlagen
Geen

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor:
1. Kennis te nemen van de bevindingen van het ganzenbeheerplan 2025.

Datum 13 januari 2026

Inleiding
Op 1 februari 2022 heeft het college van Burgemeester en Wethouders besloten het ganzenbeheerplan in uitvoering te brengen en de gemeenteraad hierover te informeren. Op 14 februari 2022 is een raadsdebat gevoerd over het ganzenbeheerplan. Het ganzenbeheerplan was nieuw voor Zwolle en ook nieuw in stedelijke gebieden in Nederland. De aanpak in het ganzenbeheerplan is ‘lerend beheren’. Om die reden is een aantal afspraken gemaakt om de effecten van de maatregelen nauwgezet te volgen. De gemeenteraad is de afgelopen jaren geïnformeerd over de bevindingen met als doel te kijken of nieuwe afwegingen op de inzet van maatregelen nodig waren. De aanpak is gecontinueerd voor de jaren 2023, 2024 en 2025.

Met deze Raadsbrief willen we de bevindingen van het vierde jaar ganzenbeheer delen en wordt ingezet op het bestendigen van het ganzenbeheer.

Kader
- Informatienota Ganzenbeheerplan 2022 – raadsbesluit 7 maart 2022
- Eerste bevindingen ganzenbeheerplan 2022 – raadsbesluit 7 november 2022
- Bevindingen ganzenbeheerplan 2023 – raadsbesluit 13 februari 2024
- Bevindingen ganzenbeheerplan 2024 – raadsbesluit 20 januari 2025

Kernboodschap

De monitoring, als onderdeel van het ganzenbeheer, laat al 4 jaar op rij stabiele cijfers zien. Ondanks de landelijke en regionale stijgende trend in aantallen ganzen, is in Zwolle sinds 2023 sprake van een evenwichtig aantal broedende ganzen.

Toelichting
De bevindingen zijn inzichtelijk gemaakt naar nestbehandeling, fysieke maatregelen, communicatie en monitoring.

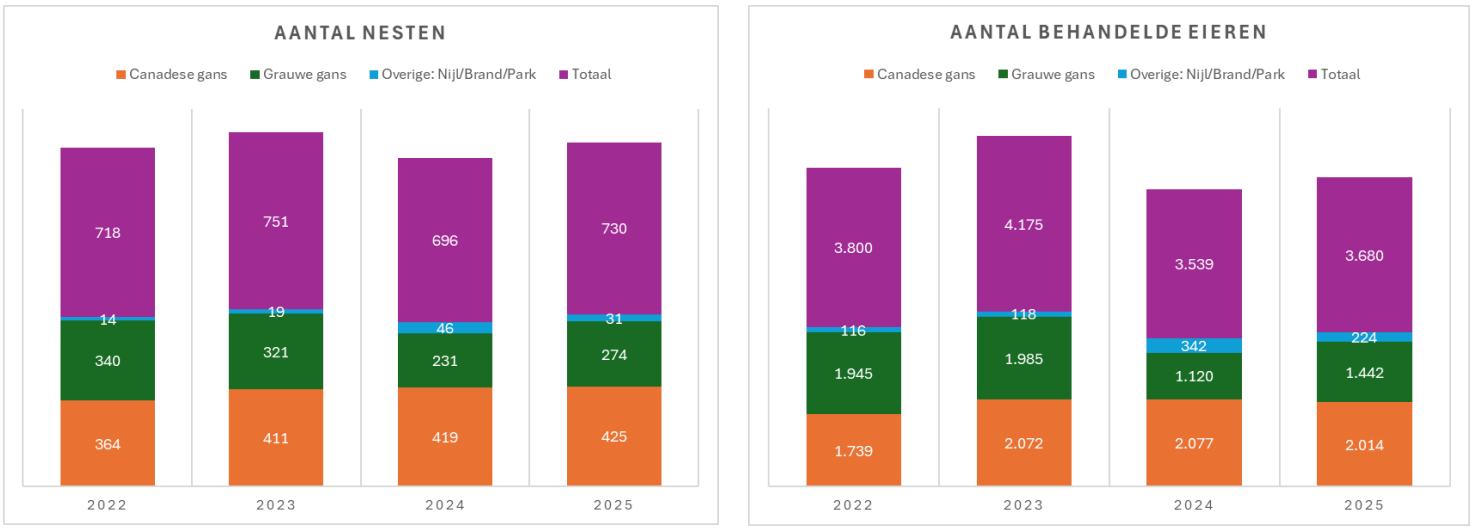
Nestbehandeling
De nestbehandeling is door ROVA in 2025 voor het vierde jaar in drie rondes uitgevoerd, waarbij 730 nesten en 4412 eieren zijn geteld. Hiervan zijn 3680 eieren behandeld. Om het natuurlijke broedproces van de gans niet te verstoren – en daarmee de kans te vergroten dat er weer nieuwe eieren gelegd worden – is de aanpak om altijd één ei in het nest onbehandeld te laten. Daarnaast wordt elk ei gecontroleerd of het volgroeid is of niet, door ze in een bak water te doen. Als het ei blijft drijven, dan is het volgroeid en wordt het ei niet behandeld.

Tabel 1
Monitoringsdata van 2022 tot en met 2025

	Aantal nesten				Aantal eieren geteld				Aantal eieren behandeld			
Jaar / Soort	2022	2023	2024	**2025**	2022	2023	2024	**2025**	2022	2023	2024	**2025**
Canadese gans	364	411	419	**425**	2.182	2.471	2.496	**2.440**	1.739	2.072	2.077	**2.014**
Grauwe gans	340	321	231	**274**	2.379	2.327	1.337	**1.717**	1.945	1.985	1.120	**1.442**
Overige: Nijl/Brand/Park	14	19	46	**31**	130	134	385	**255**	116	118	342	**224**
Totaal	718	751	696	**730**	4.691	4.932	4.218	**4.412**	3.800	4.175	3.539	**3.680**

Bron: Rova

Na vier jaren nestbehandeling en monitoring kan aan de hand van de data (Tabel 1) de voorzichtige conclusie getrokken worden dat er sprake is van een evenwicht. In de staafdiagrammen (Figuur 1) is dit nog beter te zien. De verschillen tussen de jaren zijn niet groot. Het aantal nesten schommelt tussen de 700 en 750.

Figuur 1 *Staafdiagrammen van het aantal getelde nesten en de behandelde eieren over de vier beheerjaren*

Fysieke maatregelen

Uitgevoerde maatregelen

In de afgelopen jaren zijn meerdere fysieke maatregelen getroffen. Deze maatregelen hebben we gezamenlijk met Rova geëvalueerd:

- In de buurt Milligen is lokaal een aantal slootkanten voorzien van flexibele netten (de zogenaamde schapennetten) om de ganzen te beletten op de oevers nesten te bouwen. Deze buurt was het voorgaande broedseizoen één van de 2 hotspots in Stadshagen gebleken. Hier vormde het geluid, de agressie en de ganzenpoep een probleem. De maatregel is een pilot om van te leren en nadrukkelijk niet bedoeld om overal toe te passen.
  - De maatregel is grotendeels succesvol gebleken, er zijn geen meldingen van overlast geweest uit deze buurt. De fietspaden, voetpaden en grasvelden zijn “schoon” gebleven;
  - Pas na het verwijderen van de netten, op het moment dat het riet er doorheen begon te groeien, zijn nog vijf koppels ganzen gaan nestelen. Deze hebben niet tot overlast geleid;
  - Doordat de ganzen erg gedreven zijn hun vorige broedplek opnieuw te bezetten, waren er meerdere ganzen zo onfortuinlijk in de netten vast te komen zitten. Deze zijn allen (10 stuks) door de vrijwilligers van de dierenambulance bevrijd. Hierbij zijn géén ganzen gewond geraakt.
  - Om te voorkomen dat er bij herhaling ganzen verstrikt raken in de netten, worden deze strakker en naar het water overhellend geplaatst;
  - **De maatregel wordt in het voorjaar 2026 herhaald.**
- Op vier pilotlocaties werd het speciale graszaad (Bar airport gras) toegepast, namelijk de ligweide aan de Milligerplas, Boulevard Stadshagen, rondom de Wavin-vijver aan de Bachlaan en in het Ittersumerpark;
  - Na evaluatie met Rova zijn we het erover eens dat het gras op deze locaties geen toegevoegde waarde heeft. Het gras is door inwaaiend zaad van omliggende grassen en

kruiden dusdanig vermengd geraakt dat er geen effect op de ganzen zichtbaar is en ook niet meer verwacht wordt;
    - De locaties Milligerplas, Boulevard Stadshagen en Wavin-vijver worden weer onder het normale maairegime beheerd;
    - **Met deze maatregel wordt per direct gestopt aangezien we hiervan geen meerwaarde kunnen ontdekken.**
- De locatie Ittersumerpark werd uitgebreid met 3 testvelden. Eén veld werd in zijn geheel ingezaaid met Bar airport gras, één veld werd de bestaande mat doorgezaaid met dit graszaad en op één veld werd overgeschakeld naar extensief beheer
    - Met deze maatregel denken we een beter beeld te kunnen krijgen van de effectiviteit van het gras. En aan de hand hiervan te kunnen beslissen tot bredere inzet;
    - Omdat het gras pas in het voorjaar 2025 gezaaid werd, is het te vroeg om conclusies te kunnen trekken. De monitoringsgegevens van 2026 zullen naar verwachting wel voldoende input geven;
    - **De maatregel wordt geheel 2026 voortgezet om te kunnen concluderen of deze het gewenste effect heeft.**
- Plaatsing verkeersborden op locaties waar bekend is dat veel ganzen oversteken, waarop gewaarschuwd wordt voor overstekende ganzen;
    - De borden leken afgelopen seizoen niet voldoende effect te boeken bij het knelpunt Zwartewaterallee ter hoogte van de Dobbe, wat leidde tot aanrijdingen en gevaarlijke situaties;
    - Mogelijke oorzaak hiervan waren de werkzaamheden aan de andere oever van de Dobbe, wat de ganzen de kant van de Zwartewaterallee op dreef. Nu de werkzaamheden klaar zijn is de verwachting dat dit in het seizoen 2026 geen probleem meer zal zijn;
    - **Deze borden dragen bij aan de veiligheid voor mens en dier en blijven daarom vanaf 2026 permanent staan.**
- Op 25 locaties zijn informatieborden geplaatst met de oproep om watervogels niet te voeren;
    - De hoogte van de borden wordt aangepast zodat deze op ooghoogte komen te staan
    - **Ook deze borden dragen bij en blijven vanaf 2026 permanent staan.**
- Plaatsing van een plantsoenhekwerk langs de Zwartewaterallee ter hoogte van de vijver de Dobbe. Ganzen steken hier veelvuldig over. Doel van het plantsoenenhekwerk is om een extra barrière te creëren;
    - Er zijn dit jaar desondanks enkele aanrijdingen met ganzen geweest;
    - De waarschijnlijke oorzaak ligt bij werkzaamheden aan de oever van de Dobbe, zoals beschreven bij de verkeersborden;
    - **Het hekwerk draagt ook bij aan de veiligheid voor mens en dier en blijft ook vanaf 2026 permanent staan.**

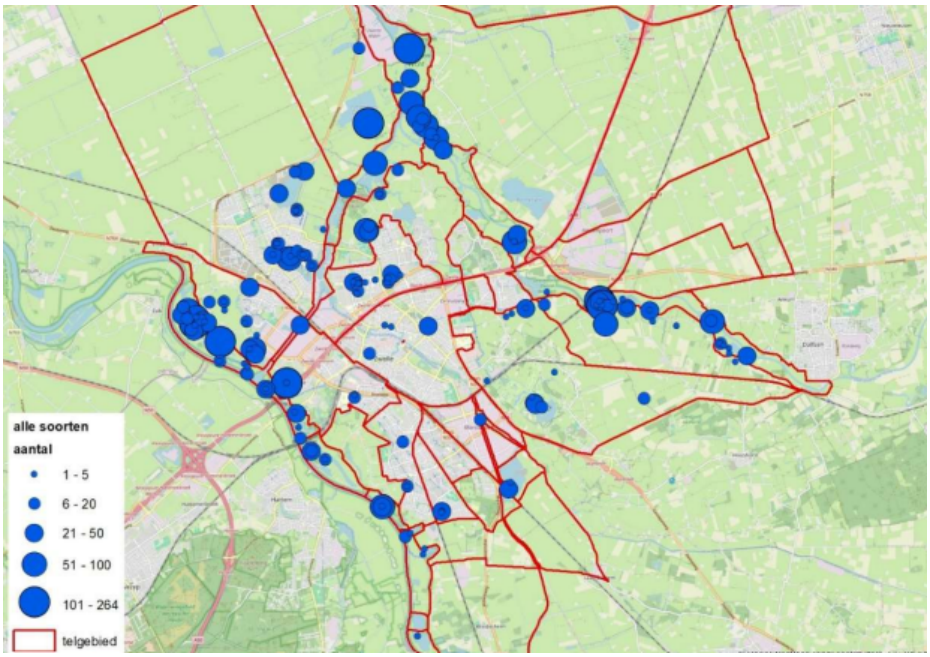
Niet uitgevoerde maatregelen
- Aanplant van een haag bij de kruising Blaloweg/ Katerdijk is niet uitgevoerd vanwege de dijkverzwaringswerkzaamheden. Hierdoor stond de locatie in de bouwhekken en was er sprake van een veilige situatie.
    - **Maatregel wordt niet uitgevoerd**;
    - De dijkverzwaringswerkzaamheden zijn afgerond en de hekken verwijderd. De fysieke omstandigheden zijn anders dan voorheen. Om deze reden wordt komend jaar eerst gemonitord of er problemen kunnen ontstaan.

Nieuwe maatregel 2026

- Ophangen “ganzennet" over watergang aan de Coreemarke.
  - Als proef wordt een net over de watergang gespannen, om de ganzen te beletten de achterliggende wijk in te zwemmen;
  - Hierover is afstemming met het Waterschap geweest en de benodigde vergunning wordt verleend.

Monitoring

De monitoring wordt uitgevoerd op de nestbehandeling (hierboven beschreven) en op het aantal ganzen en het aantal meldingen (hierna beschreven). Het aantal ganzen wordt op twee momenten in het jaar vastgesteld. Dit gebeurt in de winter door ROVA en in de zomer door Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland, SOVON (Figuur 2). De zomer- en wintertelling mogen onderling niet met elkaar vergeleken worden, omdat zij volgens verschillende methoden gedaan worden. De monitoring geeft inzicht in de aantallen en locaties van de ganzen. Hierdoor kunnen we gerichter maatregelen treffen. De juiste maatregel op de juiste plek.

Figuur 2 *Verspreiding ganzen gemeente Zwolle, 11 juli 2025 (roodomrand telgebied grenzen watervogeltelgebeieden).*
Bron: SOVON

Tellingen ganzen

Uit de zomertelling (Tabel 2) is een gestage stijging van de totalen af te leiden. Dit is niet verrassend gezien de landelijke trend. Het totale aantal ganzen in Nederland neemt nog steeds toe. De wintertelling laat eenzelfde lijn zien als de tellingen bij de nestbehandeling, omdat dit onze potentiële broedgasten zijn.

Tabel 2
Overzicht van de resultaten winter- en zomertelling 2021 tot en met 2025

	Wintertelling	Zomertelling

Datum 13 januari 2026

Telperiode / Soort	Februari 2021	Februari 2022	Februari 2023	Februari 2024	Februari 2025	Juli 2021	Juli 2022	Juli 2023	Juli 2024	Juli 2025
Canadese gans	1.054	1.549	1.429	1.472	1.524	850	1.496	1.526	1.701	1.399
Grauwe gans	620	1.060	1.157	1.130	1.084	1.500	1.709	1.799	1.655	2.236
Overige: Nijl/Brand/Park	128	95	37	135	77	150	337	459	491	354
Totaal	1.802	2.704	2.623	2.737	2.685	2.500	3.542	3.784	3.847	3.989
Bron: Rova en SOVON										

Meldingen inwoners
Het aantal meldingen is met 54 stuks 9 meer dan het jaar ervoor. Wanneer echter de meldingen uit Milligen (13 stuks) niet worden meegenomen, is er sprake van een lichte daling. Deze 13 meldingen uit Milligen gingen op één na allemaal over het plaatsen van de proef met de netten. De andere melding was van een bewoonster die de ganzen niet als overlast beschouwd en dat graag wilde laten weten.

Verwachtingen
In het voorstel van 1 februari 2022 werd de verwachting geschetst dat de aanpak voor meerdere jaren nodig zou zijn. Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat continuïteit een vereiste is voor de behaalde resultaten. De verwachting is daarom dat huidige en nieuwe beheermaatregelen nodig zullen zijn om de aantallen ganzen en de ervaren overlast op een beheersbaar niveau te houden.

Maatschappelijk draagvlak & participatie
Voorgenomen acties komen niet voort uit een participatietraject, maar in reactie op meldingen van overlast.

Communicatie
Op de website van gemeente Zwolle is een aparte pagina ingericht over ganzen. De webpagina wordt bijgewerkt met de laatste informatie voor bewoners.

Financiën
In 2022, 2023, 2024 en 2025 is budget beschikbaar gesteld om het beheerplan uit te voeren. De besteding is, afgerond, als volgt geweest (Tabel 3):

Tabel 3
Kostenoverzicht van het ganzenbeheer vanaf 1e beheerplan 2022 tot en met 2025

Kosten / Maatregel	2022 (afgerond)	2023 (afgerond)	2024 (afgerond)	2025 (afgerond)
Nestbehandeling	€30.000	€25.000	€33.000	€26.000
Fysieke maatregelen 'hotspot' locaties	€55.000	€63.000	€44.000	€13.000*
Monitoring	€10.000	€5.000	€5.000	€5.000
Communicatie	€5.000	€5.000	€5.000	€5.000
Totaal	€100.000	€98.000	€87.000	€49.000
*- waarvan €5.000,- kosten voor eenmalige aanpassing informatieborden n.a.v. motie PvdD Bron: Eigen beheer				

Risico's
Het stoppen met het ganzenbeheerplan brengt meerdere risico's met zich mee:

- Eerdere investeringen worden tenietgedaan;
- Het levert direct een aanzienlijke toename in het aantal ganzen op;
- Het aantal onveilige situaties voor dier en mens zal weer toenemen;
- Het aantal meldingen van ervaren overlast bij bewoners zal ook weer stijgen.

Vervolg
Gezien de noodzakelijke continuïteit van het ganzenbeheer zetten wij dit voort door:

- Opgedane kennis en ervaring te integreren in het beheer;
- Te blijven innoveren in aanpak, om maatregelen en middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten;
- Jaarlijkse te rapporteren ten behoeve van het najaarsmoment van de P&C-cyclus;
- Medio 2027 en daarmee na 5 jaar de balans op te maken of en hoe het ganzenbeheer vanaf 2028 voortgezet kan worden.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

Burgemeester, Peter Snijders

Secretaris, Dick Emmer